

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1935 kl. 7 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till frihamnsförordning m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 1 mars 1935 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 166, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan införda, vid propositionen fogade förslag till

- 1) frihamnsförordning,
- 2) förordning om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316),
- 3) förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införselförbjudna varor m. m.,
- 4) förordning om upphävande av förordningen den 20 december 1912 (nr 351) om frilager samt
- 5) förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

De vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse:

Förslag

till

frihamnsförordning.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Med frihamn förstås sådan under tullverkets uppsikt stående, till allmänt bruk för handelsrörelse och industriell verksamhet avsedd anstalt, varom i denna förordning stadgas.

2 §.

Frihamn skall utgöras av ett till sina gränser bestämt område, som inrymmer hamn med därintill beläget landområde och är på betryggande sätt avspärrat från angränsande mark.

I frihamn skola finnas nödiga anordningar för lossning, lastning och lagring av gods samt erforderliga tjänstelokaler för tullverket.

3 §.

Tillstånd att inrätta och driva frihamn meddelas av Konungen.

Ej må frihamn inrättas annorstädes än å tullplats, där distrikttullanstalt finnes, eller, om ortsförhållandena därtill föranleda, i närheten av sådan plats.

Tillstånd må ej meddelas annan än den kommun, där tullplatsen är belägen, eller för ändamålet bildat aktiebolag.

Konungen äger vid tillståndets meddelande bestämma de villkor, under vilka tillståndet må tillgodonjutas.

Skulle innehavaren av tillståndet icke ställa sig till efterrättelse de sålunda bestämda villkoren, eller skulle, där innehavaren är aktiebolag, detta försätas i konkurs, äger Konungen återkalla tillståndet.

4 §.

Konungen äger att i enlighet med denna förordning och övriga gällande föreskrifter meddela de närmare bestämmelser, vilka rörande trafiken till och från frihamn eller eljest finnas erforderliga för betryggande av kronans rätt samt ordning och säkerhet inom frihamn.

För frihamn skall finnas av Konungen, efter förslag eller hörande av frihamnens innehavare, fastställt reglemente, innehållande de särskilda bestämmelser rörande ordningen för trafiken inom frihamnen samt förhållandet mellan frihamnsinnehavaren och trafikanterna, vilka erfordras utöver vad i allmänna författningar är stadgat.

5 §.

För frihamn skall finnas av dess innehavare utsedd och av generaltullstyrelsen godkänd föreståndare, vilken har att övervaka iakttagandet av de för frihamnen gällande föreskrifter och är behörig att tala och svara i alla angelägenheter, som röra frihamnen.

6 §.

Frihamn skall, såvitt angår tull- och andra införselavgifter samt tillverkningsavgifter, anses såsom utrikes ort. Dock må enligt Konungens förordnande inrikes gods kunna med bibehållande av sin egenskap av sådant gods föras genom frihamn.

7 §.

Inom frihamn må byggnad eller lägenhet icke utan Konungens medgivande upplåtas till eller användas såsom bostad; dock att härbärge för den vid frihamnen anställda tullbevaknings- och arbetspersonalen må utan sådant medgivande anordnas.

Till förtäring eller eljest till personligt bruk må inom frihamn allenast användas varor, vilka i frihamnen förtullats eller såsom inrikes gods dit utförts utan därav följande rätt till tullrestitution eller därmed jämförlig förmån.

I fråga om rätt att ombord å fartyg eller luftfartyg, som befinner sig i frihamn, till personligt bruk använda andra förnödenhets- och proviantartiklar än i andra stycket avses samt angående rätt att ombord å fartyg eller luftfartyg, som befinner sig på resa till eller från frihamn, förbruka eller nyttja förnödenhets- och proviantartiklar, utgörande utrikes gods, förordnar Konungen.

8 §.

För rätt att inom frihamn idka industriell verksamhet fordras särskilt tillstånd av Konungen. Dylikt tillstånd må icke avse verksamhet, som i följd av gynnsammare produktionsvillkor är ägnad att å den inhemska marknaden avsevärt skada verksamhet av enahanda slag, vilken här i landet idkas annorstädes än i frihamn, ej heller verksamhet, som kan anses menlig för ordningen eller säkerheten inom frihamnen.

Under industriell verksamhet inbegripes icke arbete, som utan självständigt förvärvssyfte utföres i samband med lagerrörelse, såsom rensning, sortering eller avhjälpan av under transport eller lagring uppkommen skada.

9 §.

Inom frihamn må ej idkas detaljhandel med där befintliga varor; dock äger Konungen under de villkor, som prövas nödiga, medgiva sådan handel med förnödenhets- och proviantartiklar för fartyg eller luftfartyg.

Konungen äger meddela de närmare bestämmelser, som finnas erforderliga för lämpligt avgränsande av det i första stycket stadgade förbud samt dess vidmakthållande. Där Konungen icke i särskilt hänseende annat förordnar, skall såsom detaljhandel i frihamn anses försäljning därstädes av varor till annan än den, som idkar handel med eller i tillverkningsrörelse använder varor av samma eller liknande slag, så ock där befintliga varors utställande för allmänheten eller förevisande i handelssyfte för annan än rörelseidkare, som nyss nämnts, eller ombud för honom.

10 §.

Vara, för vilken enligt tulltaxan tullen skall beräknas efter verkliga nettovikten med tillägg av visst emballage, må icke från frihamn införas annorledes än för försändning i oförtullat skiek till ort utom tullområdet, med mindre varan är emballerad på sådant sätt, som eljest vid införsel av varor av enahanda slag är brukligt, eller det visas, att ändring av emballeringen icke vidtagits inom frihamnen eller vid försändning av varan från tullinlandet till frihamnen.

11 §.

Tulltjänsteman äger, där honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, verkställa undersökning av byggnad, öppet område, transportmedel och gods inom frihamn samt låta å person, som lämnar frihamn, företaga kroppsvisitation i den ordning, som stadgas i lagen om straff för olovlig varuinförsel.

12 §.

Bryter någon mot föreskrift i 7, 8 eller 9 §, straffes med dagsböter.

Böterna tillfalla kronan och tullstatens enskilda pensionsinrättning med hälften vardera. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Åtal för förseelse, som nu sagts, anhängiggöres av tullverkets åklagare vid tullmålsdomstol.

13 §.

Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i 12 § sägs, samma förseelse, skall han, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits dömas till det straff, som är stadgat för sådan förseelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936, från och med vilken dag förordningen den 15 november 1907 (nr 117) om frihamn skall upphöra att gälla.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316).

Härigenom förordnas, att 5 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

5 §.

Tullfrihet åtnjutes för:

h) fartygs- och luftfartygsförnödenheter av annat slag än i g) sägs samt fartygsinventarier, därunder inbegripna till fartyg hörande husgerådssaker, för så vitt förnödenheterna eller inventarierna med avseende å beskaffenhet och mängd skäligen kunna anses vara avsedda till begagnande ombord å det transportmedel, vari de införts, och så länge de där kvarbliva;

k) proviant, medförd å fartyg eller luftfartyg, som kommer från utrikes ort, för så vitt den erfordras ombord till transportmedlets besättning eller

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1931: 242.

passagerare, så länge transportmedlet icke efter avslutad resa avgått i inrikes trafik, ävensom alla — — — genom Sverige;

— — — — —

s) inom landet alstrade eller tillverkade ävensom här förut förtullade utländska varor, när de efter utförsel återinföras i oförändrat skick; dock skall härvid iakttagas,

att tullfrihet icke må åtnjutas, med mindre återinförseln äger rum inom tio år från utförseln, ägande likväl generaltullstyrelsen, där varan nyttjats inom svensk frihamn, medgiva tullfrihet vid återinförsel efter längre tids förlopp,

att därest varan förut förtullats i svensk frihamn och därefter återutförts till samma frihamn, tullfrihet må åtnjutas allenast för så vitt antingen återutförseln ägt rum tidigast trettio dagar efter det varan i samband med förtullningen lämnat frihamnens område eller ock av omständigheterna framgår, att återutförseln icke skett uteslutande eller huvudsakligen i syfte att i frihamnen upplägga varan i avvaktan på förnyad införsel,

att i händelse tullrestitution — — — värde för varuhavaren;

— — — — —

11 §.

De särskilda — — — av Konungen.

Där sådant finnes av behovet påkallat, äger Konungen jämväl att med avseende å fartyg eller luftfartyg, som samtidigt går i inrikes- och utrikes- trafik, utfärda särskilda föreskrifter till inskränkning av den under 5 § k) medgivna tullfrihet för proviant.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införselförbjudna varor m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 16 maj 1924 angående transitering av införselförbjudna varor m. m. skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Vara, som enligt stadgande i särskild författning ej får till riket införas eller får dit införas endast av vissa personer eller sammanslutningar eller

efter särskilt tillstånd av myndighet eller under vissa villkor, må utan hinder av dylikt stadgande transiteras eller eljest under tullverkets kontroll befordras eller uppläggas å tullager eller i frihamn.

Har stadgandet meddelats med hänsyn till allmän hälsovård eller säkerhet eller till förekommande av alkoholmissbruk eller djur- eller växtsjukdom, skall dock det i första stycket lämnade medgivandet gälla allenast uppläggning i frihamn av vara, beträffande vilken genom stadgandet införselrätten förbehållits åt vissa personer eller sammanslutningar, ävensom sjöväga befordran av sådan vara mellan frihamn och utrikes ort eller annan frihamn.

Vad i denna paragraf är stadgat skall icke äga tillämpning, där annat följer av bestämmelse i författning, som ovan avses, eller särskild av Konungen meddelad föreskrift.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936.

Förslag

till

förordning om upphävande av förordningen den 20 december 1912 (nr 351) om frilager.¹

Häri genom förordnas, att förordningen den 20 december 1912 om frilager skall upphöra att gälla den 1 januari 1936.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Häri genom förordnas, att 1 § förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

1 §.

Rättighet att — — — av människor.

Såsom tillverkning av tobaksvara anses, utom varje bearbetning av tobak,

¹ Senaste lydelse se 1916: 546, 1920: 218 och 1929: 318.

jämväl utstyrsel eller förpackning av tobaksvara eller åsättande därå av namn eller beteckning, ägnad att utmärka densamma såsom särskild vara. Dock skall vad om tillverkning är stadgat icke gälla utstyrsel eller förpackning eller åsättande av namn eller beteckning, som nyss nämnts, där åtgärden vidtages i frihamn utan att därjämte blandning av olika tobaksvaror äger rum.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936.

Till utskottets behandling ha jämväl överlämnats två i anledning av propositionen väckta likalydande motioner, nr 297 i första kammaren av herr *Johan Nilsson* i Malmö m. fl. och nr 520 i andra kammaren av herr *Lovén* m. fl., däri — i nära anslutning till ett vid 1931 års frihamnsakkunnigas nedan omförmälda betänkande fogat särskilt yttrande av en utav de sakkunniga samt under hänvisning till ett av kommerskollegium avgivet utlåtande — hemställt,

»att riksdagen ville i tulltaxeförordningen, §§ 2 och 9, införa bestämmelser i överensstämmelse med sakkunnigereservantens yrkande och kommerskollegii förslag,

att i förslaget till ändring av 5 § s) samma förordning ordet 'nyttjats' måtte utbytas mot 'hela tiden befunnit sig' samt

att det nya stycket i samma avdelning av denna paragraf måtte utgå och i anslutning härtill riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att bestämmelser måtte utfärdas, huru gods som förtullats i frihamn måtte kunna kvarbli i frihamnen för att lagras därstädes i förtullat skick.»

De grundläggande reglerna om frihamnsinstitutionens innebörd samt förutsättningarna och villkoren för frihamns inrättande och begagnande äro meddelade i förordningen den 15 november 1907 (nr 117) om frihamn med däri sedermera genom tio särskilda förordningar vidtagna ändringar. Författningen innehåller vid sidan av de konstitutiva reglerna åtskilliga verkställighetsföreskrifter och andra bestämmelser av mera begränsad räckvidd, avseende bland annat olika tullkontroll- och tullklareringsspörsmål.

I övrigt gällande tullföreskrifter rörande frihamnstrafiken återfinnas huvudsakligen i frihamnsstadgan den 23 september 1919 (nr 626) med däri vidtagna ändringar. Vissa ordningsföreskrifter äro meddelade i generaltullstyrelsens cirkulär den 26 september 1919 angående tulltjänstordning för frihamn (Tullverkets författningssamling 1919: 465), vilket cirkulär till sitt huvudinnehåll innefattar tjänstgöringsbestämmelser för tullpersonalen. Ett i förordningen om frihamn behandlat speciellt tullklareringsspörsmål är närmare reglerat i särskild av Kungl. Maj:t utfärdad kun-

görelse den 30 maj 1930 (nr 179) angående den tidpunkt, då införsel från frihamn skall anses vara verkställd, m. m.

De av Kungl. Maj:t fastställda reglementena för Stockholms frihamn den 23 september 1919 (nr 628), för Göteborgs frihamn den 1 augusti 1922 (nr 443) och för Malmö frihamn den 28 augusti 1922 (nr 462) förete sinsemellan endast smärre, huvudsakligen av organisatoriska förhållanden betingade skiljaktigheter. Reglementena innehålla dels bestämmelser om olika rättsförhållanden, som uppkomma mellan å ena sidan frihamnarnas innehavare och förvaltningsorgan samt å andra sidan trafikanterna vid begagnandet av frihamnarnas anstalter och utrymmen för lossning, lastning och lagring m. m., dels ock ordningsregler, som därvid skola iakttagas. Därjämte förekomma i reglementena en del tilläggsföreskrifter till frihamnsförordningen, såsom angående rätt till införsel av vissa varor samt till idkande av provianthandel, ävensom enstaka tullföreskrifter.

De gällande frihamnsförfattningarna äro i terminologiskt och tekniskt hänseende i stort sett avfattade i anslutning till de vid tiden för deras tillkomst gällande tullförfattningarna. Med den omarbetning av tullförfattningarna, som ägde rum genom tillkomsten av tullstadgan den 7 oktober 1927 (nr 391) och tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) jämte därtill anslutna författningar, avsågs i första hand att ernå en smidigare anpassning av bestämmelserna rörande tullförfarandet till trafikens växlande krav samt införandet av enhetliga beteckningar i avseende å de olika förfarandena i tullhänseende ävensom en revision i systematiskt hänseende, därvid bland annat i huvudförfattningarna bibehöllos och sammanfördes för de olika förfarandena i tullhänseende mera konstitutiva bestämmelser, medan bestämmelser av mera sekundär art fingo plats i särskilda tillämpningsförfattningar.

I samband med tillkomsten av de nya tullförfattningarna vidtogos vissa ändringar i frihamnsförfattningarna. Dessa ändringar utgjordes dock i huvudsak allenast av sådana, som direkt och omedelbart påfordrades av de nya tullförfattningarna. Med den mera genomgripande omarbetning av bestämmelserna rörande frihamnsväsendet, som påkallades av att i de nya tullförfattningarna införts nya och enhetliga beteckningar för åtskilliga förfaranden i tullhänseende, fick däremot anstå.

Att så blev fallet torde hava berott på att behov av en revision av frihamnslagstiftningen jämväl ur andra synpunkter gjort sig gällande men att tillika ytterligare erfarenhet rörande frihamnsväsendets utveckling och anordning inom ramen för då gällande bestämmelser ansetts önskvärd.

År 1931 ansågs emellertid tidpunkten vara inne, då frågan om en revision av de bestämmelser, som reglera frihamnsväsendet, borde upptagas till behandling. Vid anmälan av en av Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare redan år 1929 gjord framställning i sådant syfte, vilken i avgivna utlåtanden biträts av såväl generaltullstyrelsen som kommerskollegium och av det senare äm-

betsverket hörda korporationer, beslöt nämligen Kungl. Maj:t den 12 juni 1931 bemyndiga chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att i enlighet med vissa av departementschefen i anförande till statsrådsprotokollet angivna riktlinjer (prop. sid. 11—12) verkställa utredning och avgiva förslag till ändrade bestämmelser rörande frihamnsväsendet. De med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade sakkunniga, 1931 års frihamnssakkunniga, avgåvo den 15 oktober 1934 »betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande frihamnsväsendet» (statens offentliga utredningar 1934: 36).

I förslag till ny frihamnsförordning hava de sakkunniga intagit sådana bestämmelser, som ansetts vara av konstitutiv natur för reglerandet av frihamnsväsendet, samt regler, vilkas fastställande eljest förutsatts kräva riksdagens medverkan, de sistnämnda i den mån de icke intagits i upprättade förslag till ändringar i tulltaxeförordningen och i förordningen den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införselsförbjudna varor m. m.

I betänkandet hava de sakkunniga vidare uttalat sig i särskilda, det egentliga ämnet för utredningen närstående spörsmål, bland vilka, till den del de beröra av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade författningar, här må nämnas frågorna om upphävande av förordningen den 20 december 1912 (nr 351) om frilager samt om en ändring i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

De administrativa föreskrifter rörande frihamnstrafikens reglering i tullhänseende, vilkas utfärdande förutsatts böra ankomma på Kungl. Maj:t, hava av de sakkunniga sammanförts i förslag till frihamnsstadga. Utom egentliga tullföreskrifter innehåller förslaget regler av beskaffenhet att utgöra tillämpningsföreskrifter i ämnen, som behandlats i vissa av de tidigare nämnda författningsförslagen. De sakkunnigas förslag till frihamnsstadga åtföljes av förslag till ändringar i tullstadgan och andra av Kungl. Maj:t utfärdade författningar jämte utkast till frihamnstillordning, avsedd att utfärdas av generaltullstyrelsen.

De sakkunniga hava jämväl framlagt förslag till gemensamt reglemente för frihamnarna, upptagande i huvudsak bestämmelser angående förhållandet mellan frihamnsinnehavarna och trafikanterna tillika med ordningsregler.

Över betänkandet hava utlåtanden avgivits av åtskilliga myndigheter, korporationer och företag.

Den föreliggande propositionen är byggd på de sakkunnigas betänkande och förslag. Under hänvisning i övrigt till föredragande departementschefens anförande till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet må här lämnas följande redogörelse för huvuddragen av propositionen, i samband varmed även motionärernas yrkanden komma att i korthet omförmälas.

Förslaget till frihamnsförordning.

Frihamns inrättande m. m. De gällande principerna i fråga om frihamns kommersiella ändamål, om beskaffenheten av de yttre anordningarna vid frihamn samt om de allmänna förutsättningarna och villkoren för dess inrättande och drivande ligga till grund jämväl för förslaget till ny frihamnsförordning (1—5 §§). Åtskilliga nu gällande bestämmelser i dessa ämnen hava emellertid uteslutits i förslaget. De sakkunniga framhålla, att det härvid till en del rörde sig om bestämmelser, vilka enbart haft karaktären av verkställighetsföreskrifter till de grundläggande reglerna. Förslagets utformning hade emellertid även påverkats av den omständigheten, att sedan frihamnar numera blivit inrättade å de platser, där från början förutsättningar därför ansetts föreligga, en del spörsmål, som vore förknippade med en frihamns tillkomst, väsentligen förlorat sin aktualitet. En häremot svarande förenkling av författningsregleringen hade ansetts så mycket mindre behöva möta betänkligheter, som det under alla förhållanden borde framdeles såsom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att, i händelse tillstånd till inrättande av ny frihamn skulle ifrågakomma, efter omständigheterna förordna om de villkor för sådant tillstånd, som erfordrades vid sidan av de allmänna föreskrifterna.

Föreliggande förslag innehåller icke någon motsvarighet till bestämmelsen i § 1 av gällande frihamnsförordning, att såväl fartyg som gods inom frihamn icke skola vara underkastade vidare tillsyn från tullverkets sida, än som erfordras för utövande av kontroll å efterlevnaden av de angående frihamn meddelade allmänna eller särskilda föreskrifter. Enligt vad av motiveringen framgår hava härmed sammanhängande spörsmål ansetts böra behandlas såsom rena lämplighetsfrågor.

Förslaget upptager ej heller någon motsvarighet till den i § 1 av gällande frihamnsförordning förekommande bestämmelse, enligt vilken till frihamn från inrikes ort inkomna varor skola å ena sidan i fråga om rätt till restitution av tull- och tullverkningsavgifter ävensom till befrielse från tullavgift samt i övrigt i tullhänseende betraktas såsom från riket utförda men å andra sidan vid återinförsel behandlas lika med annat gods, som från frihamn införes. De sakkunniga erinra, att i verkligheten redan en modifikation härutinnan gjorts genom borttagandet ur förordningen av förbudet mot sjöväga inrikes varuförsändning via frihamn, vilken åtgärd haft till omedelbart syfte att göra det möjligt för fartyg att vid anlöpande av frihamn medföra inrikes gods och tullklarat utrikes gods för befordran från en ort inom tullinlandet till annan, utan att godsets egenskap i tullhänseende därvid underginge någon förändring.

Av motiveringen framgår emellertid, att ett frångående av den nyssnämnda principen icke är åsyftat. I betänkandet framhålles det fastmer såsom en given följd av den grundläggande regeln om frihamns

egenskap av utrikes ort, att utförsel till frihamn, i den mån ej annorlunda stadgades, skulle i avgiftshänseende och sålunda även i fråga om restitution och behandling vid återinförsel anses såsom utförsel till utlandet. Dock förorda de sakkunniga, att i frihamnsförordningen uttryckligt fastslås möjligheten i mån av behov till sådana undantag från den allmänna regeln, att inrikes gods skulle kunna med bibehållen egenskap av inrikes försändas genom frihamn. En bestämmelse om bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna härom har ock intagits i förslaget till frihamnsförordning (6 §).

Konsumtionsförbudet. Det hittillsvarande förbudet mot användande av oförtullade utländska varor av avgiftspliktigt slag och vissa inhemska varor till personligt bruk inom frihamn har upptagits i föreliggande förslag (7 § andra stycket), dock med vissa såväl formella som sakliga jämkningar, varibland må nämnas, att förbudet — för trygghet av dess efterlevnad — utvidgats att gälla även utländska varor av icke avgiftspliktigt slag. Förslaget förutsätter, att förtullning för konsumtion inom frihamn må kunna äga rum därstädes.

I fråga om rätten att ombord å fartyg i frihamn använda obeskattade varor till personligt bruk såväl som beträffande rätten att ombord å fartyg på resa till eller från frihamn använda förnödenhets- och proviantartiklar, som utgöra utrikes gods, äro enligt de sakkunnigas mening inskränkningar påkallade, särskilt med hänsyn till den omläggning av fartygstrafiken, som ägt rum och enligt de sakkunnigas förslag ytterligare genomföres. På grund av sitt samband med trafikordningsreglerna anses nu åsyftade spörsmål böra regleras i administrativ ordning, ehuru för tullhamns trafikens del frågan om tullfrihet för förnödenhets- och proviantartiklar medförda å fartyg i trafik mellan tullhamn och utlandet är i huvudsak reglerad i den med riksdagen beslutade tulltaxeförordningen. De föreslagna reglerna gå i huvudsak ut på att den rätt, varom fråga är, begränsas till fartyg i trafik från eller till utlandet. Beträffande särskilda varuslag, nämligen spritdrycker, vin, exportöl och tobaksvaror, har förfoganderätten även för den utrikes sjöfartens del ansetts böra inskränkas, för att den skärpta kontroll, som är påkallad av beskattnings- och restriktionslagstiftningen rörande dylika varor, skall kunna genomföras utan eftersättande av den allmänna rörelsefriheten för denna trafikgren. I enlighet med vad sålunda anförts har i förslaget till frihamnsförordning (7 § tredje stycket) allenast upptagits ett stadgande, varigenom det överlåtes till Kungl. Maj:t att förordna i fråga om rätt att ombord å fartyg, som befinner sig i frihamn, till personligt bruk använda oförtullade utländska och därmed jämställda svenska förnödenhets- och proviantartiklar samt angående rätt att ombord å fartyg, som befinner sig på resa till eller från frihamn, förbruka eller nyttja förnödenhets- och proviantartiklar, utgörande utrikes gods. Detta stadgande föreslås att gälla även luftfartyg.

Industriell verksamhet. I likhet med vad nu gäller har i förslaget 8 § rätten att i frihamn idka industriell verksamhet gjorts beroende av särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t. Med vissa formella jämkningar av nuvarande stadgande i ämnet föreslås, att dylikt tillstånd icke må avse verksamhet, som i följd av gynnsammare produktionsvillkor är ägnad att å den inhemska marknaden avsevärt skada verksamhet av enahanda slag, vilken här i landet idkas annorstädes än i frihamn, ej heller verksamhet, som kan anses menlig för ordningen eller säkerheten inom frihamnen. Dessutom föreslås ett tillägg (8 § andra stycket) av innehåll, att under industriell verksamhet icke skall inbegripas arbete, som utan självständigt förvärvssyfte utföres i samband med lagerrörelse, såsom rensning, sortering eller avhjälpande av under transport eller lagring uppkommen skada.

I de föreliggande motionerna beröres även frågan om industriell verksamhet i frihamn, men då motionerna icke gå ut på ändring i Kungl. Maj:ts förslag till frihamnsförordning utan avse vissa bemyndiganden för Kungl. Maj:t med avseende å förtullning av varor, som inom frihamn förädlats eller reparerats, komma motionärernas yrkande härutinnan jämte den med propositionen framlagda utredningen i ämnet att behandlas i en särskild avdelning längre fram i detta betänkande (sid. 14—21).

Detaljhandelsförbudet. Enligt gällande bestämmelser är detaljhandel inom frihamn i princip förbjuden. Enligt vad de sakkunniga funnit, ha de nuvarande bestämmelserna i stort sett fyllt sitt syfte. Emellertid har i praktiken en märkbar osäkerhet i fråga om förbudets räckvidd gjort sig gällande. De sakkunniga hava särskilt funnit det olägligt, att den närmare tillämpningen icke i någon mån kan regleras genom bestämmelser i administrativ ordning utan är ytterst beroende av domstols prövning i mål angående ansvar för överträdelse av förbudet. En ändring härutinnan är enligt de sakkunnigas mening nödvändig för att de principer, på vilka detaljhandelsförbudet är grundat, skola kunna på ett tillräckligt smidigt sätt genomföras i praktiken. Riktlinjerna för de sakkunnigas i propositionen upptagna förslag i ämnet (9 §) angivas av de sakkunniga på följande sätt:

Till en början meddelas i frihamnsförordningen den grundläggande regel, att inom frihamn ej må idkas *detaljhandel* med där befintliga varor.

Därefter lämnas i förordningen en allmän definition av begreppet detaljhandel i frihamn. Om ock denna är avsedd att vara anpassad efter vad som i allmänhet bör anses vara riktigt, är den likväl icke ämnad att vara otrygglig, utan bör befogenhet finnas för Kungl. Maj:t att, i den mån sådant finnes påkallat, meddela närmare bestämmelser för lämpligt avgränsande av förbudet liksom ock för dess vidmakthållande. Den allmänna bestämningen kommer att gälla, i den mån Kungl. Maj:t icke i särskilt hänseende annorlunda förordnar. Genom definitionens innehåll och anvisningen, att bemyndigandet åt Kungl. Maj:t må begagnas endast för åstadkommande av erforderlig jämkning i särskilt hänseende, lär

det få anses vara tillfredsställande sörjt för att de närmare bestämmelser, som eventuellt utfärdas, komma att motsvara syftet med huvudstadgandet.

Den av de sakkunniga föreslagna, i 9 § andra stycket upptagna allmänna definitionen går ut på att såsom detaljhandel i frihamn skall anses försäljning därstädes av varor till annan än den, som idkar handel med eller i tillverkningsrörelse använder varor av samma eller liknande slag, så ock där befintliga varors utställande för allmänheten eller förevisande i handelssyfte för annan än rörelseidkare, som nyss nämnts, eller ombud för honom. I betänkandet har särskilt anmärkts, hurusom förslaget innebure att försäljning till köpare, som visserligen vore näringsidkare men icke dreve handels- eller tillverkningsrörelse med ifrågavarande slags varor, komme att anses såsom detaljhandel. Exempel har jämväl anförts därå, att dylik försäljning kunde innebära ett uppenbart åsidosättande av detaljhandelsförbudets syfte. Den nu nämnda begränsningen hava de sakkunniga förklarat sig så mycket hellre kunna förorda, som möjlighet enligt förslaget förelåge att i sådana fall, då förhållandena ansåges böra berättiga till en annan tillämpning, göra denna tillåtlig genom beslut i administrativ ordning.

I förslaget har icke upptagits det i § 19 mom. 3 av gällande frihamnsförordning förekommande stadgandet, att vara, som upplagts inom frihamn, icke må därifrån uttagas för införsel i landet av annan än sådan näringsidkare, som driver handel med eller eljest i sin rörelse använder varor av samma eller liknande slag.

Skepps förrådshandel. I gällande frihamnsförordning har gjorts det undantaget från detaljhandelsförbudet, att efter särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t försäljning av proviantartiklar och andra skepps-förnödenheter må inom frihamn idkas under de villkor, som av Kungl. Maj:t föreskrivas. De sakkunniga ha härutinnan föreslagit sådan ändring, att fordran på särskilt tillstånd till rörelsens idkande borttoges. I anledning av vissa häremot gjorda erinringar har departementschefen anfört, att frågan, huruvida särskilt sådant tillstånd skulle erfordras, syn-tes under alla förhållanden icke behöva regleras i frihamnsförordningen utan kunna hänföras till de verkställighetsspörsmål, som borde lösas i administrativ ordning. I förslaget till frihamnsförordning upptages sålunda endast, i anslutning till detaljhandelsförbudet, bemyndigande för Kungl. Maj:t att under de villkor, som prövas nödiga, medgiva sådan handel med förnödenhets- och proviantartiklar för fartyg eller luftfartyg (9 § första stycket).

Införsel av varor, underkastade bruttoförtullning. Till undanröjande av vissa olägenheter, som varit förenade med det nu-

varande förbudet mot införsel från frihamn av vara, som enligt tulltaxan är underkastad bruttoförtullning men som icke är emballerad på eljest vid införsel brukligt sätt, föreslås undantag från förbudet i de fall, då det visas, att ändring av emballeringen icke vidtagits inom frihamnen eller vid försändning av varan från tullinlandet till frihamnen (10 §).

Kroppsvisitation m. m. I nära anslutning till vad nu gäller upptages i 11 § av förslaget ett stadgande, att tulltjänsteman äger, där honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, verkställa undersökning av byggnad, öppet område, transportmedel och gods inom frihamn samt låta å person, som lämnar frihamn, företaga kroppsvisitation i den ordning, som stadgas i lagen om straff för olovlig varuinförsel. En av de sakkunniga föreslagen utvidgning av regeln om kroppsvisitation i frihamn till att avse personer, som överhuvud taget befinna sig inom frihamnens område, har icke upptagits i Kungl. Maj:ts förslag.

Ansvarsbestämmelser. Beträffande i 12 och 13 §§ av förslaget upptagna ansvarsbestämmelser hänvisas till propositionen sid. 52—54.

Frågan om ändrade förtullningsregler för varor, som förädlats inom frihamn.

Med erinran om det i 8 § av förslaget till frihamnsförordning intagna stadgande rörande särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t för rätt att inom frihamn idka industriell verksamhet, för vilket stadgande tidigare redogjorts, må här intagas den av departementschefen till statsrådsprotokollet i ärendet lämnade redogörelsen för frågan om ändrade förtullningsregler för varor, som förädlats inom frihamn.

I olikhet mot vad som förutsattes vid frihamnslagstiftningens tillkomst, har någon nämnvärd industriell verksamhet icke kommit till stånd inom frihamnarna. Vad som framför allt begränsat möjligheterna för en på förädling av utländska varor grundad dylik verksamhet lär, såsom de sakkunniga framhålla, hava varit den omständigheten, att denna blivit hänvisad till att praktiskt taget uteslutande söka sig avsättning för sina produkter i utlandet och sålunda icke kunnat räkna med det stöd, som möjligheten till avsättning på hemmamarknaden utgör. Nämda omständighet sammanhänger därmed, att, då frihamn är att i tullhänseende betrakta såsom utrikes ort, de därstädes framställda varorna vid införsel till tullinlandet skola förtullas i sitt vid införseln föreliggande, förädlade skick, vilket givetvis i regel medför en högre tullbeskattning, än om industrien vore förlagd till tullinlandet och sålunda endast hade att vidkännas införselavgifter för de från utlandet införda råvarorna och halv-

fabrikaten. De sakkunniga erinra vidare, dels att de jämförelsevis höga markkostnaderna i frihamnarna och den efter dyrortsförhållanden avpassade arbetslönenivån i frihamnsstäderna vid flera tillfällen framhållits såsom ägnade att ytterligare begränsa förutsättningarna för frihamnsindustrien, dels ock att frihamnarna fått en allt mäktigare konkurrent i tullrestitutionsväsendet, vilket numera och särskilt genom 1929 års bestämmelser blivit i vida högre grad ägnat att tillgodose industriens behov av tullåttnader vid utländska varors användande till exporttillverkning, än vad fallet varit vid frihamnslagstiftningens tillkomst.

Såsom av betänkandet framgår, hava vid upprepade tillfällen framställningar gjorts om ändring av gällande bestämmelser i syfte att varor, som enligt meddelat tillstånd förädlats inom frihamn, måtte kunna efter särskilt av Kungl. Maj:t lämnat medgivande vid införsel därifrån förtullas efter de tullsatser, som gälla för de vid förädlingen använda utländska råvarorna och halvfabrikaten. En utredning i ämnet har tidigare verkställts av kommerskollegium och generaltullstyrelsen, som framlagt resultatet av utredningen i gemensamt utlåtande den 2 februari 1929 (betänkandet sid. 118). Utlåtandet utmynnade i ett avstyrkande av att några åtgärder av allmängiltig beskaffenhet vidtoges för beredande av särskilda lättnader åt inom frihamn belägna industriföretag i syfte att befärma avsättning av företagens produkter på hemmamarknaden.

De sakkunniga hava likaledes avstyrkt införande av ändrade bestämmelser i förevarande ämne. I betänkandet anföres härom:

De olika uppfattningarna beträffande frågan om tullåttnader vid införsel från frihamn av där framställda varor hava i princip det gemensamt, att den i frihamn bedrivna industriella verksamheten förutsättes under alla förhållanden icke skola försättas i en ur konkurrenssynpunkt gynnsammare ställning än tullinlandsindustrien. Skulle det vara praktiskt genomförbart att åstadkomma en fullständig utjämning sålunda att förtullningssvårigheterna för frihamnsindustrien undanröjdes på sådana villkor, som innefattade ett avstående från alla med förläggningen till frihamn sammanhängande fördelar, förefaller det emellertid som om slutresultatet, sett ur den enskilde industriidkarens synpunkt, borde te sig skäligen intresselöst.

Den föreliggande utredningen visar till fullo de svårigheter, som möta redan då det gäller att åstadkomma den klassificering och värdesättning av olika i konkurrensavseende verksamma omständigheter, som erfordras för att man skall kunna överväga de åtgärder, vilka vid genomförandet av tullåttnader skulle vidtagas för vinnande av likställighet i produktionsvillkoren inom och utom frihamnarna. Beträffande sättet för tullåttnadernas eventuella genomförande synes man hava att välja närmast mellan å ena sidan förtullning vid införseln från frihamn av den färdiga varan men med hänsyn tagen endast till däri ingående importerade råvaror och halvfabrikat, samt å andra sidan förtullning av råvarorna och halvfabrikaten, innan desamma komme att ingå i fabrikationen. Vilkendera metoden man än väljer, är det likvisst, såsom i utredningen betonas, nödvändigt att, därest den avsedda likställigheten skall förverkligas, vid

tulllättnadernas värdesättning taga hänsyn även till andra omständigheter, varibland icke minst den friare lörfoganderätt över importvarorna före användandet, som tillkommer industriidkaren i frihamnen i jämförelse med konkurrenten i tullinlandet. Ett särskilt spörsmål, som jämväl berör likställigheten i tullhänseende, är huruvida den industriidkare, som i frihamn dreve rörelse med avsättning både inom och utom landet, borde i fråga om exporttillverkningen få utnyttja de med frihamnsväsendet sammanhängande tullförmånerna oförminskade, samtidigt som han åtnjöte de ifrågasatta tulllättnaderna för den för tullinlandet avsedda verksamheten. Även om det kan synas ligga nära till hands att besvara denna fråga jakande, får man vid dess övervägande dock icke lämna den omständigheten ur räkningen, att verksamheten på den ena marknaden kan utgöra ett kraftigt stöd i konkurrensen på den andra.

Otvivelaktigt är i varje fall, att för åstadkommande av verklig likställighet i produktionsavseende mellan frihamns- och tullinlandsindustrien den i frihamn verksamme industriidkarens frihet att göra omläggningar i rörelsen, upptaga nya verksamhetsgrenar och eljest gestalta rörelsen efter aflärsmässiga metoder måste bliva på ett kännbart sätt begränsad. Huru som helst komme han att arbeta under ganska osäkra förhållanden, då till äventyrs inträffade ändringar i införselbeskattningen kunde rubba förutsättningarna för det honom lämnade tillståndet till verksamhetens drivande och medföra krav på nya garantier mot obehörig konkurrens. Särskilt det sistnämnda förhållandet gör, att frågans lösning komplicerats även i fall, som eljest kunde synas jämförelsevis enkla, nämligen då det gäller förädling av tullfria importvaror.

Om man emellertid skulle kunna på ett eller annat sätt åvägabringa en utjämning av produktionsvillkoren, såvitt angår tullförhållandena och vad därmed direkt sammanhängar, bleve de återstående betingelserna för uppkomsten av en på hemmamarknaden arbetande frihamnsindustri att söka i frihamnarnas överlägsenhet i fråga om kommunikations- och lagringsmöjligheterna. Någon åtgärd för neutralisering av de fördelar i konkurrensavseende, frihamnarna härutinnan erbjuda, synes principiellt icke böra ifrågasättas. Emellertid är det obestridligt, att frihamnarnas utveckling till särskilt värdefulla kommunikations- och lagringsanstalter står i närmaste samband med deras särställning i tullhänseende.

Förslaget om tulllättnader har en väsentlig grund i önskemålet att bereda ökade tillfällen till utnyttjande av frihamnarna med däri ingående, till industritomter avsedda områden. Det har ur denna synpunkt gjorts gällande, att en gynnsammare ställning för frihamnsindustrien vore motiverad av åtskilliga omständigheter. Sålunda har åberopats, att frihamnarna lede av den olägenheten, att de vore förlagda till dyrorter med arbetslöner och byggnadskostnader, som överstege det annorstädes vanliga. Emellertid gäller samma förhållande för den industri, som är förlagd vid eller i närheten av frihamnsstädernas tullhamnar. Försök att genom tulllättnader eller anordningar i dylik riktning kompensera industriföretagen i landet för olägenheter av nu antydd beskaffenhet skulle otvivelaktigt leda till orimliga konsekvenser.

Vidare har framhållits, att stora kapital nedlagts på att utrusta frihamnarna med moderna och högklassiga trafikanordningar, och att det låge i det allmännas intresse, såväl att de nedlagda kapitalen bleve förräntade som att frihamnarna bleve i möjligaste mån tillgängliga för kommersiellt utnyttjande. Erinras må emellertid, att detta allmänna intresse i allt fall icke får tillgodoses på bekostnad av ett annat allmänt intresse,

nämligen iakttagandet i möjligaste mån av rättvisa i statens ställning till det inhemska näringslivet och dess särskilda företag. Jämväl må påpekas, att de tre frihamnarna ägas av samma kommuner som vidliggande tullhamnar. Den båtnad, som respektive kommun må vänta sig av förläggning av en industri till platsen, bör kommunen kunna bereda sig, oavsett huruvida industrien erhåller plats inom eller utom frihamnsområdet. För övrigt torde utnyttjandet av de vid frihamnarna belägna tullhamnarnas betydligt större industriutrymmen vara ur kommunernas synpunkt ett intresse, vid sidan varav frihamnarnas användande till enahanda ändamål har endast underordnad betydelse.

I den mån det måste antagas, att frihamnarnas industriutrymmen icke kunna inom överskådlig tid finna användning för industri, som är inriktad på export, är det givetvis i och för sig ett beaktansvärt önskemål, att dessa utrymmen må kunna nyttiggöras på annat sätt. Det skall icke heller bestridas, att omständigheterna i särskilda fall kunna vara sådana, att tulllättnader för ett till frihamn förlagt men på hemmamarknaden arbetande industriföretag finnas kunna medgivas utan förfång för något inhemskt näringsintresse. Den föreliggande utredningen lär emellertid hava ådagalagt, att några allmänna riktlinjer för prövning av dylika fall icke kunna på förhand uppdragas. Frågan gäller därför till slut egentligen endast, huruvida det för framtiden bör överlätas till Kungl. Maj:t att i administrativ ordning pröva hithörande spörsmål i hela deras vidd och träffa därav föranledda avgöranden. Härvid bör ihågkommas, att de åtgärder, som kunna komma i fråga, innebära en jämkning i grundläggande principer för frihamnslagstiftningen och tulltaxeförordningen. Vidare bör betänkas, att varje dylik åtgärd kan vara ägnad att åstadkomma rubbning i den genom lagstiftningen åvägabragta avvägningen av de olika näringarnas och näringsföretagens inbördes intressen. En sådan åtgärd bör fördenskull icke vidtagas utan grundlig utredning och de olika intressenternas hörande. De härmed sammanhängande spörsmålen lära sålunda i allmänhet icke vara ägnade för ett så skyndsamt avgörande, som betingar en rent administrativ handläggning.

Med hänsyn såväl härtill som till frågornas stora principiella betydelse synes det vara riktigast, att därest på grund av i särskilt fall verkställd utredning undantag från ifrågavarande, av Kungl. Maj:t med riksdagen beslutade författningar finnes påkallat, ärendet underställes riksdagens prövning.

Mot betänkandet i denna del har en av de sakkunniga, *herr Stendahl*, avgivit reservation och därvid anför:

Beträffande vissa delar av de sakkunnigas motivering — — — till sin ståndpunkt i fråga om den industriella verksamheten i frihamn — — — får jag anmäla avvikande mening. Emot de sakkunnigas förslag till lydelse av själva industriparagrafen i frihamnsförordningen har jag intet att invända.

När de sakkunniga konstaterat, att industriell verksamhet praktiskt taget icke utövats i rikets frihamnar, och icke heller kunnat utövas, huvudsakligen på grund av att dylik industri icke kunnat sälja sina produkter på hemmamarknaden till följd av att produkterna tullbeskattats hårdare än motsvarande produkter, tillverkade i tullinlandet, hade de sakkunniga enligt min mening bort utreda och komma med detaljerat förslag, huru en ändring härutinnan formellt skulle kunna åvägabringas.

Då i de sakkunnigas motivering talas om att det begärts »tulllätnader» för frihamnsindustri, ger detta enligt min mening en fullkomligt missvisande bild av frågan. Vad som begärts från särskilt Stockholms frihamnsaktiebolags sida är, att industriprodukter, som efter Kungl. Maj:ts tillstånd tillverkas i frihamn, icke skola vid införseln till tullinlandet belastas hårdare än samma produkter tillverkade i tullinlandet. Det är alltså krav på jämställdhet och icke på någon preferens, som rests. De sakkunnigas förslag, att dylika frågor böra prövas från fall till fall av riksdagen, står enligt min mening icke i överensstämmelse med gällande praxis, att riksdagen har hand om den grundläggande tullbeskattningen och dess former men att det överlåtes till Kungl. Maj:t att efter hörande av näringslivets organisationer handlägga det enskilda fallet administrativt. Från dessa utgångspunkter anser jag, att de sakkunniga bort föreslå de tillägg i tulltaxeförordningen, som äro nödvändiga förutsättningar för industri i frihamn. Det rör sig om 2 och 9 §§ samt 5 § s) i dess av de sakkunnigas majoritet föreslagna nya lydelse.

Tulltaxeförordningens 2 § föreskriver, att en vara skall tulltaxeras i det skick, vari den inkommer. Undantag från denna bestämmelse skulle behöva stadgas för vara, som efter vederbörligt tillstånd tillverkats i frihamn. Denna vara skulle kunna införas på de villkor, Stockholms handelskammare i yttrande den 9 februari 1926 över en av Stockholms frihamnsaktiebolag gjord framställning föreslagit, nämligen mot erläggande av tullen för till varan vid fabrikationen använda råmaterial, halvfabrikat och delar av utländskt ursprung.

I 9 § bestämmes bl. a., att i utlandet reparerad eller bearbetad vara i vissa fall får återinföras i stort sett tullfritt men mot erläggande av värdetull på det utförda reparationsarbetet. Lika litet som någon anser det rimligt att kräva förtullning av grönsaker och frukt, som växt i en frihamn, då de skola konsumeras eller införas till tullinlandet, lika litet finns det några bärande skäl, att industriarbete, som utföres inom ett frihamnsområde, skall tullbeskattas, därest industriprodukten införes till tullinlandet. Industriarbete, utfört i frihamn, lyder under svenska sociala lagar, blir skattskyldigt efter svensk lag, arbetskraften och företagen äro svenska, sannolikt ofta t. o. m. i högre grad än i tullinlandet, beroende på koncessionsförfarandet. Vill man för fullständiggande av jämställdheten mellan industri i frihamn och i tullinlandet föreskriva, att endast inhemska eller införtullade byggnadsmaterialier, maskiner m. m. må komma till användning, därest industrien skall få arbeta på hemmamarknaden, ligger det i den koncessionslämnande myndighetens hand att bestämma härom.

Enligt min uppfattning bör alltså i 2 § tulltaxeförordningen göras förslagsvis följande tillägg, nämligen:

»Konungen äger medgiva att, på de villkor och i den utsträckning Konungen bestämmer, i frihamn framställd vara må vid införsel från frihamnen förtullas mot erläggande av tullen för till framställningen använda råmaterial, halvfabrikat och delar av utländskt ursprung.»

Ett motsvarande tillägg i 9 § synes böra erhålla lydelsen:

»Utan hinder av vad ovan stadgas äger Konungen medgiva att, på de villkor och i den utsträckning Konungen bestämmer, vara, som utföres till frihamn för att där undergå reparation eller annan bearbetning, må återinföras från frihamnen mot erläggande av tullen för till reparationen eller bearbetningen använda råmaterial, halvfabrikat eller delar av utländskt ursprung.»

Jämväl i de infordrade *yttrandena* över betänkandet hava skilda meningar i denna fråga gjorts gällande.

Av de i ärendet hörda lokala tullmyndigheterna hava *tulldirektören i Malmö* och *tullförvaltningen i Malmö frihamn* uttalat sig för en jämkning av gällande förtullningsregler till förverkligande av syftet med reservantens förslag. *Generaltullstyrelsen* har däremot förklarat sig för sin del icke finna anledning understödja förslaget och har i sådant avseende åberopat kommerskollegii och styrelsens förutnämnda utlåtande den 2 februari 1929.

Bland de av kommerskollegium hörda näringsorganisationerna och företagen har *Stockholms handelskammare* anfört såsom sin uppfattning, att det borde överlämnas till Kungl. Maj:t att pröva uppkommande frågor om undantag i här avsedda fall från gällande förtullningsregler, enär hänskjutandet till riksdagen av dylika frågor måste vara ägnat att avsevärt tynga deras handläggning. Uttalanden i samma riktning hava gjorts av *Skånes handelskammare*, *Västergötlands och Norra Hallands handelskammare*, *Stockholms frihamnsaktiebolag*, *Malmö frihamnsaktiebolag*, *Sveriges köpmannaförbund* och *Stockholms rederiförening*.

Övriga av kommerskollegium hörda korporationer hava lämnat betänkandet i denna del utan erinran, varvid bland andra *Sveriges industriförbund*, *Sveriges grossistförbund*, *handelskammaren i Göteborg* och *Göteborgs hamnstyrelse* med instämmande av *Göteborgs frihamns aktiebolag* uttryckligen biträtt den mening, som uttalats av de sakkunnigas majoritet.

Kommerskollegium åter har uttalat sig för det av reservanten framställda förslaget om tillägg till 2 § tulltaxeförordningen. Kollegium har härvid anfört bland annat följande:

Över huvud taget måste man konstatera, hurusom de stora förväntningar, som ursprungligen ställdes på utvecklingsmöjligheterna för den industriella verksamheten i våra frihamnar, hittills endast i försvinnande omfattning kunnat realiseras. I detta hänseende torde exempelvis förtjäna att erinras hurusom de uttalanden, som tidigare gjorts rörande de särskilda förutsättningarna för en tillverkning av punsch i frihamn för export, visat sig alldeles icke motsvaras av verkligheten.

Med hänsyn härtill och till de betydande kapitalvärden, som äro nedlagda i frihamnarna och vilka borde i än större utsträckning än vad nu är fallet kunna nyttiggöras även för industriell utveckling, synes förtjäna att tagas i förnyat övervägande, huruvida icke några av de hinder, som nu möta gentemot etablerande av sådan verksamhet med beräknad avsättning även på tullinlandet, borde kunna undanröjas. Härvid bör även beaktas att, medan frihamnsverksamheten ej bör få komma i åtnjutande av några särskilda *förmåner* i tullbeskattningshänseende framför liknande verksamhet innanför tullgränsen, någon anledning knappast torde föreligga till att placera den förra i *sämre* läge än den senare i detta avseende. Ur denna synpunkt torde med fog kunna göras gällande, att det skydd för själva *manufaktureringarbetet* och däri ingående *arbetskostnad*, som må ingå som del av visst tullskydd för färdig vara vid inhemsk avsättning, bör kunna medgivas bliva lika inom som utom grän-

sen för frihamnsområdet. Det gäller ju nämligen i själva verket i ena som i andra fallet visst skydd för svenskt arbete.

Med hänsyn härtill torde även vägande skäl kunna anföras för att, på sätt reservanten bland de sakkunniga förordat, bereda ökad möjlighet för ändrad tulltaxering av inom frihamnsområdet tillverkad vara på grundval av tullbeloppet för däri ingående respektive vid tillverkningen förbrukade materialier. För sådant ändamål torde emellertid erfordras ett tillägg till 2 § i tulltaxeförordningen av den innebörd som av reservanten föreslagits.

Medgivandet av sådant undantagsförfarande med hänsyn till tulltaxeringen måste givetvis föregås av en närmare prövning i varje särskilt fall och måste förknippas med bland annat vissa villkor rörande förtullning av vid tillverkning använda maskiner och redskap m. m., vilka äro av utländskt ursprung. Prövningen av ansökan om medgivande i nu berörda hänseende för varor, tillverkade inom frihamn, varöver kollegium och generaltullstyrelsen i förekommande fall torde bliva i tillfälle att avgiva yttrande, liksom fastställande av de villkor, som förutsättas böra fästas vid sådant medgivande, torde i likhet med vad reservanten föreslagit böra överlämnas till Kungl. Maj:ts avgörande. Att göra behandlingen av dylika ärenden i varje särskilt fall beroende av riksdagens prövning skulle fördröja och tynga behandlingen av desamma i en grad som i praktiken torde innebära ett avskärande av möjligheten för en tillämpning, över huvud taget, av några undantagsbestämmelser och därmed till någon utveckling av den industriella tillverkningen i frihamn.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anført, att det syntes lämpligt att beträffande industriell verksamhet inom frihamnsområde införa sådan ordning, att Kungl. Maj:t vid prövning av fråga om tillstånd till sådan verksamhet ägde utan riksdagens hörande i varje särskilt fall medgiva de tullättnader, som för verksamhetens bedrivande vore nödiga.

Departementschefen har för egen del anført: »Såsom i utredningen framhålles, har det ursprungligen icke varit avsett, att frihamnarna skulle utgöra förläggningsplatser för industriell verksamhet med avsättning på den inhemska marknaden. Uppkomsten av dylik verksamhet i frihamnarna har icke heller betraktats såsom ett önskemål ur industriens allmänna synpunkter, utan fastmer har det härutinnan gällt att i industriens intresse hindra uppkomsten av en skadlig konkurrens på hemmamarknaden från i frihamnarna bedriven verksamhet.

I detta hänseende har någon förändring av läget ej inträtt. Däremot har, sedan det visat sig att någon nämnvärd exportindustri ej kommit till stånd i frihamnarna, uppkommit önskemålet om beredande av nya möjligheter till utnyttjande av därstädes förefintliga utrymmen, och det torde vara detta förhållande som närmast ligger till grund för de föreliggande förslagen om jämkning av förtullningsreglerna.

Hur beaktansvärt det ifrågavarande önskemålet än må vara, ligger det i sakens natur, att tveksamhet måste råda i fråga om möjligheten och lämpligheten av att tillgodose detsamma genom en jämkning av grunderna för frihamnsväsendet med syfte att bereda tillträde till frihamnarna för industriella företag, som ämna deltaga i konkurrensen på den inhemska marknaden. Utredningen lär hava visat, att några all-

männa närmare riktlinjer för prövningen av uppkommande frågor om undantag från förtullningsreglerna icke kunna på förhand uppdragas. Vad som för närvarande återstår till övervägande, är därför endast det formella spörsmålet, huruvida det genom bestämmelse i frihamnsförordningen eller tulltaxeförordningen för framtiden bör överlämnas till Kungl. Maj:t att pröva dylika ärenden i hela deras vidd och träffa därav föranledda avgöranden. För min del anser jag detta spörsmål icke vara av någon större praktisk betydelse, då det är tydligt, att de svårigheter, som möta för vinnande av ett positivt resultat, hänföra sig till andra förhållanden än sättet för den formella handläggningen. Enär å andra sidan giltighet icke kan fränkännas de principiella skäl, som de sakkunniga anfört gentemot ett bemyndigande av den ifrågasatta innebörden, har jag funnit mig icke böra förorda, att ett dylikt bemyndigande påkallas från Kungl. Maj:ts sida.»

I de i ämnet väckta *motionerna* har upptagits yrkande om tillägg till 2 och 9 §§ tulltaxeförordningen i enlighet med sakkunnigreservantens förslag (se ovan sid. 18), varigenom, enligt vad motionärerna framhålla, Kungl. Maj:t skulle bemyndigas att inom en viss ram jämka tulltaxeförordningens bestämmelser så, att produkterna från en inom frihamn förlagd industri icke råkade ut för strängare tullbeskattning än motsvarande produkter, framställda i tullinlandet av utländska råvaror eller halvfabrikat. I den till stöd för yrkandet anförda motiveringen erinra motionärerna, att generaltullstyrelsen i ett den 12 februari 1926 gemensamt med kommerskollegium avgivet utlåtande anført, att det icke skulle komma att möta större svårigheter att anordna den kontroll, som erfordrades ur tulladministrativ synpunkt (sakkunnigbetänkandet sid. 113), i anslutning var till motionärerna framhålla, att svårigheterna sedan dess blivit mindre genom det nya restitutionsförfarandet med dess minskade krav på kontroll från tullverkets sida. Efter att därjämte bland annat hava åberopat kommerskollegii utlåtande i förevarande ärende (se ovan sid. 19) anför motionärerna följande:

»Städerna Malmö och Stockholm ha stora markområden i sina frihamnar, som med betydande kostnader ställts i ordning för industriella ändamål, men ej kunna utnyttjas för dessa på grund av hittills gällande bestämmelser. Till jämförelse kan hänvisas till Hamburgs frihamn med dess mångfalld av industrier, som även fått rätt att arbeta på hemmamarknaden. Det kan dessutom enligt vår mening icke vara riktigt, att om t. ex. en maskin efter Kungl. Maj:ts koncession bygges i en frihamn av 50 % svenskt material och 50 % importerat och maskinen införes till tullinlandet, tull skall utgå icke blott på det utländska materialet som använts för tillverkningen utan även på det svenska materialet och på den svenska arbetskraft som byggt maskinen i frihamnen, och i många fall kan dessutom skillnaden mellan tullen på de använda delarna och tullen på den färdiga maskinen stiga till stora belopp. Om denna fråga löstes nu, skulle möjligheter måhända öppnas för att till vårt land få över industrier, som i våra södra grannländer kämpa med valuta- och skattesvårigheter och ha hela Norden till avsättningsområde.»

Förslaget till förordning om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316).

I fråga om 5 § h) och k) samt 11 § andra stycket innebär förslaget en utvidgning av de nuvarande bestämmelserna om tullfrihet för förnödnhets- och proviantartiklar, då de medföras å fartyg från utlandet, till att gälla även dylika artiklar, medförda å luftfartyg från utlandet.

Enligt 5 § s) tulltaxeförordningen åtnjutes under angivna betingelser tullfrihet för inom landet alstrade eller tillverkade ävensom här förut förtullade utländska varor, när de, efter att hava utförts till utlandet, inom tio år från utförseln återinföras i oförändrat skick. Detta stadgande är tillämpligt även vid återinförsel från frihamn av dit utförda varor.

I likhet med de sakkunniga har Kungl. Maj:t föreslagit införande i detta författningsrum av ett bemyndigande för generaltullstyrelsen att beträffande varor, som nyttjats inom svensk frihamn, medgiva tullfrihet vid återinförsel, som äger rum mer än tio år från utförseln. I sitt yttrande över de sakkunnigas förslag hade Stockholms frihamnsaktiebolag föreslagit utbyte av villkoret, att varan skall hava nyttjats inom svensk frihamn, mot villkoret, att varan skall hava under hela tiden från utförseln befunnit sig därstädes, vilket ändringsförslag kommerskollegium biträtt. Frihamnsförvaltningarna i Göteborg och Malmö hade yttrat sig i samma riktning.

I denna fråga har *departementschefen* för egen del anfört följande:

»Såsom de sakkunniga erinrat, föreligga icke blott formella utan även sakliga skäl för att såsom allmän regel jämväl för frihamnarnas del fasthålla vid det nuvarande villkoret för tullfri återinförsel, att denna skall hava skett inom tio år från utförseln. De sålunda påvisade skälen lära icke rubbas enbart av den omständigheten, att en till frihamn utförd vara under hela tiden intill återinförseln befunnit sig i frihamnen. Något undantag från den allmänna regeln synes fördenskull icke böra förekomma utöver vad som erfordras för undvikande av påtagliga praktiska olägenheter. Dylika olägenheter kunna otvivelaktigt befaras för de i betänkandet beaktade fallen, nämligen i fråga om inventarier och andra föremål, som nyttjas i frihamnarna och därför enligt sakens natur komma att kvarbliva därstädes under en längre följd av år. Några övertygande skäl för ett längre gående undantag, än de sakkunniga föreslagit, hava däremot såvitt jag kunnat finna icke blivit förebragta. Jag ansluter mig följaktligen till de sakkunnigas förslag, beträffande vilket jag icke heller i formellt hänseende funnit vägande anledning till erinran.»

I de föreliggande *motionerna* har upptagits det av Stockholms frihamnsaktiebolag framställda yrkandet om utbyte av ordet »nyttjas» mot orden »hela tiden befunnit sig». Till stöd härför ha motionärerna bland annat anfört, att det föreläge ett påtagligt praktiskt behov för en dylik

ändring, även om detta behov vore av ringa omfattning. Svenska möbler och bohag, som — tillhöriga frihamnspersonal eller andra inom frihamn boende — magasinerats t. ex. på någon vind, borde icke bli belagda med tull, när de skulle återinföras till tullinlandet även om lagringstiden överskridit tio år.

I nära anslutning till sakkunnigbetänkandet upptager Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 5 § s) tulltaxeförordningen jämväl en bestämmelse av innehåll, att, därest en vara förtullats i svensk frihamn och därefter återutförts till samma frihamn, tullfrihet vid sedermera verkställd förnyad införsel må åtnjutas allenast för så vitt antingen återutförseln ägt rum tidigast trettio dagar efter det varan i samband med förtullningen lämnat frihamnens område eller ock av omständigheterna framgår, att återutförseln icke skett uteslutande eller huvudsakligen i syfte att i frihamnen upplägga varan i avvaktan på förnyad införsel.

Förslaget har samband med vissa spörsmål avseende möjligheten till lagring i frihamn av gods, som där undergått förtullning. Dessa spörsmål hava sin huvudsakliga aktualitet, då fråga är om höjningar i införselbeskattningen, föranledda av bestämmelser om s. k. säsongtullar eller av beslut om taxeändringar. Vad beträffar möjligheterna för importörer i frihamn att säkerställa sig mot en förestående beskattningshöjning, må här nämnas, att — vid sidan av godsets uttagande i fria rörelsen före beskattningshöjningens inträde — såväl i gällande författningar som enligt de sakkunnigas förslag anvisas vissa förfaringssätt för vinnande av tillämpning i här åsyftade fall av den lägre taxan, däribland ingivande före höjningens inträde av förtullningsanmälan rörande godset och vidtagande därjämte av vissa föreskrivna formaliteter.

I de fall, då frihamnsgods med hänsyn till beslutade eller förmodade beskattningshöjningar eller undantagsvis av andra särskilda skäl kommit att förtullas en tid innan ägaren ämnat förfoga däröver i fria rörelsen, har det inom vissa importgrenar framstått såsom önskvärt, att varan måtte fortfarande efter förtullningen kunna lagras i frihamnen. De nuvarande författningarna känna icke någon form för utbekommande inom frihamn av därstädes förtullat gods för fortsatt lagring i avvaktan på införseln men lägga å andra sidan ej hinder i vägen för lagring i frihamn av förtullat gods, som dit utförts från tullinlandet. Dylikt till frihamn utfört gods kan sedermera tullfritt återinföras i den ordning 5 § s) tulltaxeförordningen stadgar, varvid för tullfrihetens åtnjutande avlämnas s. k. returintyg, innehållande försäkran om den tidigare förtullningen och om förutsättningarna i övrigt för tullfrihet enligt nämnda författningsrum.

Nu berörda förhållanden hava givit anledning till ett förfaringssätt, vilket de sakkunniga påtalat såsom medförande allvarliga olägenheter

för statsverket och vilket de velat förhindra genom sitt ifrågavarande förslag till ändring av 5 § s) tulltaxeförordningen. I motiveringen till förslaget anföres av de sakkunniga bland annat följande:

De sakkunniga hava fått anledning uppmärksamma en användning av tullfrihetsrätten, som tidvis satts i system och som går ut på att importör, som vill efter att hava förtullat ett varuparti i frihamn hava partiet fortfarande lagrat i frihamnen, förskaffar sig tillfälle där-till genom att låta detsamma passera frihamnsgränsen men därefter omedelbart återföras till lagret i frihamnen i avvaktan på förnyad införsel mot företeende av returintyg. Förutom att dylikt förfarande innebär ett missbrukande av en av lagstiftningen för helt andra ändamål medgiven rätt, innebär det allvarliga olägenheter för tullverket dels genom ökat arbete i samband med den upprepade införseln och dels med hänsyn därtill, att returintyg därigenom i icke avsedd omfattning komma att få läggas till grund för beviljande av tullfrihet.

Frågan om medgivande till fortsatt lagring i frihamn av där förtullat gods har av de sakkunniga upptagits i samband med andra i förslaget till frihamnsstadga reglerade spörsmål avseende uttagande från tullverket av dylikt gods. Hithörande spörsmål hava i betänkandet gjorts till föremål för en ingående behandling.

I förslaget fastställles för de normala fallen en anståndstid för uttagandet uppgående till trettio dagar, beräknade från viss, för olika fall bestämd utgångspunkt, av vilken tid likväl en alltefter omständigheterna större eller mindre del förutsättes bliva belagd med särskild avgift, anståndspenningar.

De sakkunniga framhålla emellertid, att en längre frist under särskilda omständigheter kunde erfordras, och föreslå därför, att, där särskilda skäl föreligga, generaltullstyrelsen eller efter dess bemyndigande tullanstalt skall äga medgiva förlängning intill högst sex månader av tiden för anstånd med vidtagande av föreskrivna åtgärder för uttagande av till förtullning i frihamn anmält gods (72 § i förslaget till frihamnsstadga). Att märka är, hurusom förslaget innebär, att godset skall under lagringen befinna sig under tillsyn — omedelbar eller medelbar — från tullverkets sida.

Förevarande spörsmål hava jämväl upptagits i den av herr *Stendahl* avgivna reservationen, vari anförts bland annat, att det av de sakkunniga påtalade förfaringssättet väl finge anses olämpligt men att detsamma borde undanröjas icke genom ett förbud utan genom att man fastsloge former för huru varor, som förtullats, åter måtte kunna uppläggas till lagring i frihamn utan att föras ur densamma.

I flertalet av de *till kommerskollegium ingivna yttrandena* har yrkats ett vidsträcktare tillgodoseende av trafikens önskemål i dessa hänseenden, än de sakkunniga föreslagit. Kritiken vänder sig i första hand mot den i förslaget till frihamnsstadga intagna lagringsbestämmelsen. Dessutom göres i vissa yttranden gällande, att det nu ifrågavarande, av de

sakkunniga föreslagna tillägget i 5 § s) tulltaxeförordningen bleve obehövt, därest kravet på utsträckt lagringsrätt bleve tillgodosett.

Kommerskollegium yttrar — efter att hava lämnat en redogörelse för vad Stockholms handelskammare i ämnet anfört ävensom en sammanfattning av yrkandena i övriga av kollegium infordrade yttranden (prop. sid. 40—41) — för egen del följande:

Av det anförda torde framgå, att det från näringslivets sida är ett allmänt önskemål, att möjlighet beredes att utan onödig omgång i frihamn lagra även förtullat gods. Med hänsyn till frihamnsväsendets utveckling hos oss är detta också fullt förklarligt, och det vore enligt kollegii mening beklagligt, om hinder härför skulle resas. Frihamnarna äro ju, såsom även av de sakkunniga framhållits, särskilt ägnade att fylla importhandelns behov av för allmänt bruk tillgängliga lagerhus, där lagring kan ske i stor skala och efter rationella metoder. Det synes kollegium som skulle de olägenheter, som en utsträckt lagringsrätt kan komma att medföra för tullkontrollen, kunna på sätt Stockholms handelskammare angivit i hög grad elimineras. Kollegium vill sålunda förorda sådan ändring i förslaget till frihamnsstadga, att former skapas för generell lagring i frihamn av förtullat gods. Den av de sakkunniga föreslagna ändringen av 5 § s) tulltaxeförordningen till förhindrande av s. k. rundkörning blir då obehövt. Såsom Stockholms handelskammare påpekat skulle sistnämnda ändring få den konsekvensen, att gods, som förtullats i tullhamn och sedan utförts till frihamn för lagring därstädes, komme i bättre läge än samma gods, därest det förtullats i frihamn.

Rätt till generell lagring i frihamn av förtullat gods gör emellertid icke den föreslagna bestämmelsen i 72 § frihamnsstadgan obehövt. Det torde tvärtom vara av stor betydelse för trafiken i frihamnen, att den i paragrafen stadgade möjligheten till förlängning av anståndstiden, såsom i flera av yttrandena föreslagits, utökas. Kollegium föreslår, att anstånd måtte få medgivas under *ett år*, även om särskilda skäl ej föreligga, och under längre tid, förslagsvis *fem år*, då särskilda skäl föreligga.

Frågan om de formella förutsättningarna för tullfri införsel, därest det medgäves, att gods finge efter förtullning i frihamn utlämnas från tullverket för fortsatt lagring i frihamnen, har särskilt berörts av *Stockholms frihamnsaktiebolag*, som föreslagit införande i frihamnsstadgan av en bestämmelse, att inom frihamn efter förtullning utlämnat gods skulle i tullhänseende anses såsom infört till tullinlandet och åter utfört till frihamnen. Syftet härmed anges vara att få fastslaget, att godset sedermera finge tullfritt införas enligt 5 § s) tulltaxeförordningen mot företeende av returintyg. Bolaget anser bestämmelsen vara erforderlig jämväl oavsett frågan om lagring och torde därvid åsyfta de fall, då gods efter förtullning i frihamn utlämnats för användning därinom men sedermera kommer att införas till tullinlandet. *Kommerskollegium* har biträtt yrkandet, dock under uttalande, att tillägget icke syntes få större praktisk betydelse utom i samband med en generell rätt till återuppläggning av förtullat gods.

En utsträckning av möjligheten till lagring av förtullat gods utöver

vad de sakkunniga ifrågasatt har förordats jämväl av *generaltullstyrelsen*, som föreslagit, att tullanstalt skulle äga medgiva förlängning intill högst ett år av anståndstiden för uttagande av godset under villkor allenast, att detta förvarades på sådant sätt, att erforderlig tullkontroll kunde bekvämligen utövas. Emellertid hava vissa *ledamöter av styrelsen* i avgiven reservation anslutit sig till de sakkunnigas förslag i ämnet.

Beträffande förslaget till tillägg i 5 § s) tulltaxeförordningen har *generaltullstyrelsen* ifrågasatt en mindre jämkning i avfattningen, som jämväl iakttagits i propositionen. Angående det av en reservant bland de sakkunniga framställda förslaget om rätt att i frihamn utbekomma förtullat gods för uppläggning och framtida införsel i den i 5 § s) stadgade ordningen har styrelsen erinrat, att detsammias genomförande skulle medföra sådana olägenheter för statsverket i form av en alltför vidsträckt användning av förfarandet med s. k. returintyg, som de sakkunnigas förslag till tillägg i författningsrummet avsåge att i möjligaste mån undanröja.

Departementschefen anför i denna fråga följande:

»För min del kan jag icke undgå att hysa betänkligheter mot en förtullningsordning, vilken, på sätt i vissa yttranden synes vara förutsatt, går ut på att en i frihamn befintlig vara underkastas förtullning, som icke är avsedd att fullföljas genom verklig införsel inom viss fastställd tid och under fortlöpande tillsyn från tullverket utan endast att vid ett framtida tillfälle, då varan ånyo överlämnas till tullverket för tullklareringsring, läggas till grund för tullfri införsel. Mot förfaringssättet kan icke blott invändas, att det måste te sig såsom föga förenligt med en naturlig och rationell ordning, utan det har även påvisats, att anlitandet därav är ägnat att medföra påtagliga olägenheter för statsverket i form av minskad säkerhet i uppbördshänseende och ökat tullklareringsarbete. Vad de sakkunniga med instämmande av *generaltullstyrelsen* härutinnan anført, kräver enligt min uppfattning fullt beaktande.

Vad särskilt angår de sakkunnigas förslag till tillägg i 5 § s) tulltaxeförordningen i syfte att förhindra det av dem påtalade bruket av rätten till tullfri återinförsel, lär väl den praktiska betydelsen av detta tillägg i viss mån bero av i vilken utsträckning och på vilket sätt önskemålen om beredande av möjligheter till lagring i frihamn av därstädes förtullat gods finnas kunna tillgodoses. Utredningen visar med tydlighet, att spörsmålen rörande tullklaringsordningen i frihamn särskilt i nyss angivna hänseende kräva en ingående prövning. Till slutlig behandling torde dessa spörsmål få upptagas i samband med fastställandet av den nya frihamnsstadgan. Redan i sakens nuvarande läge synes det emellertid uppenbart, att det även vid ett vidsträckt tillmötesgående av trafikens önskemål i fråga om behandlingen av förtullat gods likvisst icke kan undvikas, att över huvud en viss ordning härutinnan måste åvägbringas, vilken till äventyrs i det särskilda fallet kan förefalla varuhava-

ren mindre bekväm, så att han föranledes att söka sig en annan, lättare tillgänglig utväg. Oavsett huruvida detta kan hava större eller mindre praktisk betydelse, måste det anses vara principiellt oriktigt att här lämna en möjlighet till kringgående av de fastställda ordningsreglerna öppen, vilken ligger så nära till hands som den av de sakkunniga påtalade. Den i betänkandet föreslagna inskränkningen i rätten till tullfri återinförsel synes så mycket mindre behöva möta betänkligheter, som det därmed åsyftade bruket av tullfrihetsrätten under alla förhållanden måste betecknas såsom olämpligt och den av inskränkningen betingade kontrollen torde kunna genomföras utan avsevärd praktisk olägenhet.

Jag har fördenskull funnit mig böra biträda de sakkunnigas ifrågasvarande förslag till tillägg i 5 § s) tulltaxeförordningen med allenast den förut nämnda, av generaltullstyrelsen förordade jämkningen.»

I de föreliggande *motionerna* har yrkats att det föreslagna nya stycket av 5 § s) tulltaxeförordningen måtte utgå samt att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att bestämmelser måtte utfärdas, huru gods som förtullats i frihamn måtte kunna kvarbliva i frihamnen för att lagras därstädes i förtullat skick. Motionärerna, som sålunda ansluta sig till reservantens bland de sakkunniga och kommerskollegii ståndpunkt i frågan, hava till stöd för sitt yrkande bland annat anfört följande:

Det i propositionen föreslagna nya stycket i 5 § s) tulltaxeförordningen innebär en diskriminering i vissa fall av gods, som förtullas i frihamnen, i det att dylikt gods, som införts till tullinlandet och åter inom 30 dagar återutförts till frihamnen, under vissa förhållanden icke mera får åtnjuta tullfrihet vid förnyad införsel till tullinlandet. Bortsett från att en diskriminering av gods principiellt sett bör undvikas, så är det enligt motionärernas mening att tillgripa mera våld än nöden kräver. Som reservanten anfört, finnes ett betydligt enklare sätt att undvika den s. k. rundkörningen med gods, vilket är det förfarande som det nya författningsförslaget skulle stäcka, och det är att i frihamnsstadgan införa bestämmelser om formerna för hur gods skall kunna utlämnas från tullverket efter skedd förtullning i frihamnen och åter uppläggas därstädes i förtullat skick i avvaktan på den slutliga införseln.

De sakkunniga ha visserligen infört ett anståndsinstitut för gods avhämtning i frihamnen, varigenom användning av returintyg och förnyad förtullning bliva överflödiga för de flesta varuposter. När generaltullstyrelsen i sitt yttrande beträffande reservantens förslag i denna punkt anför, att detsamma genomförande skulle medföra sådana olägenheter för statsverket i form av en alltför vidsträckt användning av förfarandet med s. k. returintyg, synes generaltullstyrelsens uttalande innebära en överdrift. Dylikt kvarläggande av förtullat gods i frihamn förekommer endast vid vissa tidpunkter eller vid alldeles speciella varuslag, och särskilt i sistnämnda fall skulle det nya anståndsinstitutet väl tillgodose dessa varuhavares intressen. Särskilt med tanke på den förbättring i anståndsinstitutet, som såväl generaltullstyrelsen som kommerskollegium föreslagit, skulle i ytterligt få fall, i procent räknat, be-

hov uppstå att få gods kvarliggande i frihamnen för att efter förnyad fullständig tullbehandling återinföras på returintyg. Enär en varuhavare, som har att välja på anständsinstitutet och ny förtullning med returintyg, av praktiska och ekonomiska skäl alltid kommer att välja anständsinstitutet, så snart detta är möjligt, inskränkas returintygens antal till ett minimum. Hur man än utformar anständsinstitutet, kommer det alltid att återstå fall, där institutet icke är tillämpligt. En varuhavare, som har hela sin rörelse förlagd till frihamnen, bör icke få sitt förtullade gods diskriminerat. Han bör icke ställas i ett sämre läge än en utländsk köpman, som lagrar den förtullade varan i utlandet, t. ex. i Köpenhamns frihamn. Man måste dock ihågkomma, att den enskilde lagerhavaren i den svenska frihamnen är skyldig att efter tullverkets anvisningar föra lagerbokföring och hålla den tillgänglig för tullverket. Här finnes en helt annan möjlighet till betryggande kontroll, än då varan föres till utlandet, och att då ställa den härvarande lagerhavaren sämre än den utländska bör icke komma i fråga. Speciellt för Malmö frihamn tillkommer här Köpenhamns frihamns närbelägenhet och den goda färjeförbindelsen mellan de två frihamnarna. Redan nu har erfarenheten visat, att många godsägare föredra att föra över godset till Köpenhamns frihamn i avvaktan på slutlig införsel av varan.

**Förslaget till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen
den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införsel-
förbjudna varor m. m.**

Med hänsyn till sambandet mellan de för frihamn och de för tullinlandet gällande bestämmelserna om tillämpningen av särskilda införselrestriktioner anse de sakkunniga det vara lämpligast, att ifrågavarande bestämmelser sammanföras i en gemensam författning. De sakkunniga hava fördenskuU upprättat förslag till inarbetande i 1 § transiteringsförordningen av gällande frihamnsförordnings regler i ämnet. Avfattningen av detta förslag är, enligt vad i betänkandet framhålls, avsedd att i sak noggrant ansluta sig till vad som för närvarande gäller. De nuvarande bestämmelserna angående medförande av restriktionsvaror å fartyg, som inlöper i frihamn, samt angående omlastning därav hava emellertid icke influtit i förslaget, enär de sakkunniga ansett det icke vara erforderligt eller lämpligt, att särskilda regler härn vore fastställda enbart för frihamnarnas del.

Propositionen överensstämmer med de sakkunnigas förslag.

**Förslaget till förordning om upphävande av förordningen den 20
december 1912 (nr 351) om frilager.**

De gällande reglerna om frihamnsväsendet hava till stor del motsvarighet i frilagersförfattningarna. Då någon frilagersrörelse icke kommit till stånd, anse de sakkunniga det icke vara påkallat att nu verkställa

en mot revisionen av frihamnslagstiftningen svarande omarbetning av frilagersförfattningarna utan snarare böra tagas i övervägande, huruvida icke sistnämnda författningar borde upphävas, något som givetvis icke uteslöte ett framtida återupptagande av frilagersfrågan, därest denna skulle bliva aktuell. Någon erinran häremot har icke framställts i de infordrade yttrandena. I anslutning härtill förordar departementschefen, att förordningen den 20 december 1912 om frilager upphäves.

Förslaget till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Förslaget avser att bereda rätt jämväl för annan än tobaksmonopolets utöware att i frihamn företaga utstyrsel eller viss därmed jämförlig behandling av tobaksvaror, dock utan samband med blandning av olika tobaksvaror.

Vad först angår frågan om industriell verksamhet i frihamn må framhållas, att i de väckta motionerna icke framställts någon erinran mot det i 8 § av förslaget till frihamnsförordning upptagna stadgandet, varigenom för rätt att idka industriell verksamhet inom frihamn skulle liksom nu fordras särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t. Dessutom skulle den begränsningen gälla för Kungl. Maj:ts befogenhet, att dylikt tillstånd icke må avse verksamhet, som i följd av gynnsammare produktionsvillkor är ägnad att å den inhemska marknaden avsevärt skada verksamhet av enahanda slag, vilken här i landet idkas annorstädes än i frihamn, ej heller verksamhet, som kan anses menlig för ordningen eller säkerheten inom frihamn. Mot förslaget i denna del har icke heller utskottet funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Frågan om industriell verksamhet har i de väckta motionerna begränsats till den svårlösta frågan om ändrade förtullningsregler för varor, som inom frihamn framställts eller undergått reparation. Såsom av utredningen framgår, har någon nämnvärd industriell verksamhet icke kommit till stånd inom de svenska frihamnarna. Möjligheterna för en på förädling av utländska varor grundad dylik verksamhet ha framför allt begränsats till följd därav, att avsättning för de framställda produkterna praktiskt taget uteslutande måst sökas i utlandet och industrien sålunda icke kunnat räkna med det stöd, som möjligheten till avsättning på hemmamarknaden innefattar. Detta förhållande sammanhänger därmed, att då frihamn är att i tullhänseende betrakta såsom utrikes ort, de därstädes framställda varorna vid införsel till tullinlandet skola förtullas i sitt vid införseln föreliggande förädlade skick, vilket givetvis i regel medför en högre tullbeskattning än om industrien är förlagd till tullin-

landet och sålunda endast har att vidkännas införselavgifter för de från utlandet införda råvarorna och halvfabrikaten. För att skapa förutsättningar för en även på hemmamarknaden arbetande frihamnsindustri och därmed också ökade möjligheter till utnyttjande av frihamnarnas utrymmen har i motionerna framställts det jämväl under utredningen övervägda förslaget, att riksdagen genom tillägg till 2 § tulltaxeförordningen måtte lämna Kungl. Maj:t bemyndigande att, på de villkor och i den utsträckning Kungl. Maj:t bestämmer, medgiva, att i frihamn framställd vara må vid införsel från frihamnen förtullas mot erläggande av tullen för till framställningen använda råmaterial, halvfabrikat och delar av utländskt ursprung. Ett motsvarande tillägg föreslås av motionärerna skola fogas till 9 § tulltaxeförordningen beträffande reparation eller annan bearbetning inom frihamn av dit utförd vara. Vid bifall till motionärernas förslag i dessa avseenden skulle alltså uppkommande frågor om jämkning i förtullningsreglerna beträffande inom frihamn förädlade varor icke behöva underställas riksdagen utan överlämnas till Kungl. Maj:ts prövning och avgörande. Såsom departementschefen anført torde det sålunda föreliggande formella spörsmålet icke vara av någon större praktisk betydelse, då det av utredningen är tydligt, att de svårigheter, som möta för vinnande av ett positivt resultat, hänföra sig till andra förhållanden än sättet för handläggningen. Av utredningen har utskottet å andra sidan bi-bragts den bestämda uppfattningen, att det av motionärerna föreslagna generella bemyndigandet för Kungl. Maj:t att bestämma att inom frihamn förädlade produkter skola förtullas mot erläggande av tullen för använda råmaterial, halvfabrikat och delar av utländskt ursprung är icke blott principiellt vittomfattande utan även synnerligen svårt att till sina konsekvenser bedöma beträffande de skilda slag av industrier, som här kunna komma i fråga och som ur bedömningssynpunkt ställa sig helt olika alltefter beskaffenheten av de förädlade produkterna. I frågans nuvarande läge kunna icke heller riktlinjer uppdragas för den begränsning av bemyndigandet, som torde vara betingad av hänsyn till viktiga näringspolitiska intressen, vilka icke böra trädas för nära. Utskottet har därför funnit det tillrädligt, att riksdagen i denna fråga ställer sig avvaktande och sålunda fortfarande åtminstone tillsvidare förbehåller sig att — i den mån frågor om anläggande av industrier inom frihamn uppkomma, som för sin lösning kräva ändring i de allmänna förtullningsreglerna — efter av Kungl. Maj:t verkställd utredning pröva dessa frågor ur de näringspolitiska synpunkter, som böra anläggas på desamma, liksom även ur kontrollsynpunkt. I överensstämmelse med det resultat, vartill den riksdagen förelagda utredningen kommit, har utskottet alltså funnit sig böra avstyrka motionärernas förslag om vissa tillägg till 2 och 9 §§ tulltaxeförordningen, innefattande bemyndigande för Kungl. Maj:t av här avsedd art och omfattning.

Vad angår Kungl. Maj:ts förslag om införande i 5 § s) tulltaxeförord-

ningen av ett bemyndigande för generaltullstyrelsen att beträffande varor, som nyttjats inom svensk frihamn, medgiva tullfrihet vid återinförsel, som äger rum mer än tio år från utförseln, hava motionärerna yrkat utbyte av villkoret, att varan skall hava nyttjats inom svensk frihamn, mot villkoret, att varan skall hava under hela tiden från utförseln befunnit sig därstädes. Vad motionärerna till stöd för detta ändringsförslag anfört giver vid handen, att det spörsmål, varom här är fråga, måste anses vara av mycket ringa betydelse. I varje fall lära de förhållanden, som i motionerna åsyftas, icke utgöra tillräcklig anledning att giva författningsrummet den väsentligt vidgade innebörd, motionärerna föreslagit. I likhet med departementschefen har utskottet därför funnit sig kunna ansluta sig till de sakkunnigas förslag på denna punkt.

I de föreliggande motionerna har vidare yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag att i 5 § s) tulltaxeförordningen skall upptagas jämväl en bestämmelse av innehåll, att, därest en vara förtullats i frihamn och därefter återutförts till samma frihamn, tullfrihet vid sedermera verkställd förnyad införsel må åtnjutas allenast för så vitt antingen återutförseln ägt rum tidigast trettio dagar efter det varan i samband med förtullningen lämnat frihamnens område eller ock av omständigheterna framgår, att återutförseln icke skett uteslutande eller huvudsakligen i syfte att i frihamnen upplägga varan i avvaktan på förnyad införsel. I anslutning till detta avslagsyrkande hava motionärerna framställt förslag om skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan, att bestämmelser måtte utfärdas, huru gods som förtullats i frihamn måtte kunna kvarbliva i frihamnen för att lagras därstädes i förtullat skick. Av motiveringen synes framgå, att motionärerna avsett att åvägabringa möjlighet för varuhavare att inom frihamn förfoga över förtullat gods, utan att detsamma därvid befinner sig under vare sig omedelbar eller medelbar tillsyn för tullverket. En förutsättning lär härvid vara, att, då godset sedermera skall införas från frihamnen, detsamma skall kunna efter förnyad anmälan till tullklarering tullfritt utbekommas i enahanda ordning som gäller för tullfri återinförsel enligt 5 § s) tulltaxeförordningen. Då emellertid med hänsyn till avfattningen av nämnda författningsrum detsamma, såvitt angår förtullning i frihamn, icke kan anses tillämpligt med mindre varan blivit efter den tidigare förtullningen införd till tullinlandet och åter utförd, torde för åvägabringande av den av motionärerna åsyftade fria lagringsformen erfordras ändring av författningsrummet. Det har emellertid anmärkts, att ett medgivande i sådan riktning skulle medföra samma olägenheter för statsverket som de sakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag till tillägg i författningsrummet avser att i möjligaste mån undanröja. Vid övervägande av de sålunda föreliggande spörsmålen har utskottet funnit sig icke kunna bortse från de betänkligheter, som av departementschefen anförts gentemot en förtull-

ningsordning, vilken går ut på att en i frihamn befintlig vara underkastas förtullning, som icke är avsedd att fullföljas genom verklig införsel inom viss fastställd tid och under fortlöpande tillsyn från tullverket utan endast att vid ett framtida tillfälle, då varan ånyo överlämnas till tullverket för tullklarering, läggas till grund för tullfri införsel. Utskottet har på grund härav icke kunnat förorda en sådan lydelse av 5 § s) tulltaxeförordningen, som enligt vad ovan anförts skulle erfordras för att tillgodose syftet med motionerna.

Vad härefter angår det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget till nämnda författningsrum i syfte att förhindra det av de sakkunniga påtalade bruket av rätten till tullfri återinförsel lärer väl, såsom departementschefen framhållit, den praktiska betydelsen av detta tillägg i viss mån bero av i vilken utsträckning och på vilket sätt önskemålen om beredande av möjligheter till lagring i frihamn av därstädes förtullat gods finnas kunna på andra vägar tillgodoses. Utskottet har i detta sammanhang velat med avseende å de sakkunnigas förslag om förlängd tid för anstånd med uttagande av förtullat gods samt olika myndigheters och korporationers uttalanden härutinnan betona önskvärdheten av ett tillgodoseende av trafikens härmed sammanhängande intressen, i den mån sådant skäligen må anses förenligt med statsverkets intressen särskilt i vad angår tillsynens uppehållande. Härvid må ock framhållas betydelsen därav att, såsom jämväl de sakkunniga tänkt sig, vid förvaring i de allmänna, under frihamnsförvaltningens omedelbara tillsyn stående lagringslokaler medverkan i lämplig form må kunna från denna förvaltnings sida åvägabringas vid den ur tullverkets synpunkt erforderliga övervakningen. Om det ock må under angivna förutsättningar antagas, att det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget i 5 § s) tulltaxeförordningen icke skulle komma att få större praktisk betydelse, anser emellertid utskottet det vara ur ordningssynpunkt påkallat, att möjligheten till kringgående av de regler, som i förevarande hänseende må bliva fastställda, för framtiden uteslutes på sätt åsyftas med det ifrågavarande tillägget.

I det föregående har utskottet lämnat utan erinran vissa delar av de med propositionen framlagda författningsförslagen. Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot propositionen, har utskottet alltså ansett sig kunna i sin helhet biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 166 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 297 av herr Johan Nilsson i Malmö m. fl. och II: 520 av herr Lovén m. fl., antaga vid propositionen fogade förslag till

1) frihamnsförordning,

2) förordning om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316),

3) förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införsselförbjudna varor m. m.,

4) förordning om upphävande av förordningen den 20 december 1912 (nr 351) om frilager samt

5) förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Stockholm den 26 april 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Jönsson, Larson i Lerdala, friherre Lagerfelt*, Lithander, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Björklund, Nylander i Stockholm*, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Hjalmarsson, Sjödahl, Löfvander, Berg i Karlskrona*, Arvedson, Werner i Hultsfred, Mårtensson och Hagberg i Malmö.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer

av herrar *Hjalmarsson* och *Hagberg* i Malmö, som ansett att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Vad först (= utskottet sid. 29, rad 15 uppifrån—sid. 30, rad 17 uppifrån) — — — och avgörande. Utskottet finner det fördelaktigt att Kungl. Maj:t efter vederbörande myndigheters hörande får avgöra dessa frågor, enär detta komme att medföra mindre tidsutdräkt än om frågan i varje särskilt fall hänskötes till riksdagen. Kungl. Maj:t torde även i andra avseenden ha större förutsättningar än riksdagen att behandla dylika frågor med tillhörande detaljspörsmål, vilka ofta kunna vara av både kom-

plicerad och ömtålig art. Att för närvarande och innan erfarenheter vunnits uppdraga några generella riktlinjer utöver bestämmelserna i 8 § frihamnsförordningen är icke möjligt, men synes heller icke påkallat eller erforderligt. Vid utfärdandet av förtullningsregler för frihamnsindustri skulle nämligen Kungl. Maj:t genom 8 § i frihamnsförordningen vara bunden att icke medgiva tillstånd till industri i frihamn, som i följd av gynnsammare produktionsvillkor är ägnad att avsevärt skada industri i tullinlandet. Utskottet får för den skull biträda motionärernas av bland andra kommerskollegium tillstyrkta förslag om vissa tillägg till 2 och 9 §§ tulltaxeförordningen.

Vad angår (= utskottet sid. 30, sista raden—sid. 31, rad 8 uppiifrån) — — — ringa betydelse. Då ett tillmötesgående av motionärernas förslag skulle innebära ett tillgodoseende av ett önskemål som framförts från landets samtliga frihamnar och erhållit kommerskollegii m. fl. tillstyrkan samt förslaget icke torde medföra några olägenheter för statsverket, får emellertid utskottet även i denna punkt ansluta sig till motionärernas uppfattning.

I de föreliggande (= utskottet sid. 31, rad. 14 uppiifrån—rad 6 nedifrån) — — — ändring av författningsrummet. En lämplig utformning här för vore, att under 5 § s) tulltaxeförordningen infördes ett medgivande för Kungl. Maj:t att förordna, huruvida och under vilka särskilda villkor den i författningsrummet stadgade tullfriheten må åtnjutas vid införsel från svensk frihamn av varor, som förut förtullats i frihamnen och därefter inom densamma uttagits från tullverket. Därmed skulle Kungl. Maj:t ha fått den behövliga fullmakten att i särskild författning eller i frihamnsstadgan införa bestämmelser med samma syfte som den av frihamnsförvaltningarna i Malmö och Stockholm begärda och av kommerskollegium m. fl. tillstyrkta bestämmelsen, att från tullverket uttaget förtullat gods, som kvarbliver i frihamn, anses i tullhänseende infört till tullinlandet och åter utfört till frihamnen. Vid genomförande härav skulle ernås, att en varuhavare i en svensk frihamn i tullhänseende icke skulle bliva sämre ställd än motsvarande varuhavare som hade den en gång införtullade varan lagrad på utrikes ort. Medger man samma lagringsrätt i frihamnen som på utrikes ort, skulle det av Kungl. Maj:t föreslagna nya stycket i 5 § s) tulltaxeförordningen bliva överflödigt. De framförda betänkligheterna mot den vidgade lagringsrätten har utskottet icke funnit övertygande, och då en ändring i det av motionärerna förordade syftet blott skulle åvägabrunga likställighet på detta område mellan svensk frihamn och utrikes ort, har utskottet funnit sig böra avstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt och föreslå att i författningsrummet infördes en bestämmelse av ovan omnämnt innehåll.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till någon erinran mot propositionen. Av vad ovan anförts framgår att utskottet icke kunnat biträda propositionen och de i ämnet väckta motionerna oförändrade. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 166 icke kunnat oförändrad bifallas samt med anledning av de lika-lydande motionerna I: 297 och II: 520, antaga

1) vid propositionen fogade förslag till frihamns-förordning,

2) följande

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 2, 5, 9 och 11 §§ tulltaxeförordningen
den 4 oktober 1929 (nr 316).**

Häriigenom förordnas, att 2, 5, 9 och 11 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Vara tulltaxeras — — — inverkan på tulltaxeringen.

Konungen äger medgiva att, på de villkor och i den utsträckning Konungen bestämmer, i frihamn framställd vara må vid införsel från frihamnen förtullas mot erläggande av tullen för till framställningen använda råmaterial, halvfabrikat och delar av utländskt ursprung.

5 §.

Tullfrihet åtnjutes för:

h) fartygs- och luftfartygsförnödenheter av annat slag än i g) sägs samt fartygsinventarier, därunder inbegripna till fartyg hörande husgeråds-saker, för så vitt förnödenheterna eller inventarierna med avseende å be-skaffenhet och mängd skäligen kunna anses vara avsedda till begagnande ombord å det transportmedel, vari de införts, och så länge de där kvar-bliva;

k) proviant, medförd å fartyg eller luftfartyg, som kommer från utrikes ort, för så vitt den erfordras ombord till transportmedlets besättning eller passagerare, så länge transportmedlet icke efter avslutad resa avgått i inrikestrafik, ävensom alla — — — genom Sverige;

s) inom landet alstrade eller tillverkade ävensom här förut förtullade utländska varor, när de efter utförsel återinföras i oförändrat skick; dock skall härvid iakttagas,

att tullfrihet icke må åtnjutas, med mindre återinförsel äger rum inom

tio år från utförseln, ägande likväl generaltullstyrelsen, där varan under hela tiden efter utförseln befunnit sig inom svensk frihamn, medgiva tullfrihet vid återinförsel efter längre tids förlopp,

att i händelse tullrestitution — — — värde för varuhavaren;

ägande Konungen förordna, huruvida och under vilka särskilda villkor, tullfriheten må åtnjutas vid införsel från svensk frihamn av varor, som förut förtullats i frihamnen och därefter inom densamma uttagits från tullverket;

t) — — — — —

9 §.

För varor — — — för reparationen.

Utan hinder av vad ovan stadgas äger Konungen medgiva att, på de villkor och i den utsträckning Konungen bestämmer, vara, som utföres till frihamn för att där undergå reparation eller annan bearbetning, må återinföras från frihamnen mot erläggande av tullen för till reparationen eller bearbetningen använda råmaterial, halvfabrikat eller delar av utländskt ursprungl.

11 §.

De särskilda — — — av Konungen.

Där sådant finnes av behovet påkallat, äger Konungen jämväl att med avseende å fartyg eller luftfartyg, som samtidigt går i inrikes- och utrikesstrafik, utfärda särskilda föreskrifter till inskränkning av den under 5 § k) medgivna tullfrihet för proviant.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936.

3) vid propositionen fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1924 (nr 119) angående transitering av införselförbjudna varor m. m.,

4) vid propositionen fogade förslag till förordning om upphävande av förordningen den 20 december 1912 (nr 351) om frilager, samt

5) vid propositionen fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.»; samt

av herrar Jönsson och Löfvander.